ПОСТАНОВА
Загальних зборів Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України

Про діяльність ВФТПМ НАН України у 2021 році **13 червня 2022 р.**

Заслухавши та обговоривши доповідь академіка-секретаря Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства (ВФТПМ) НАН України академіка НАН України І.В. Крівцуна «Про підсумки наукової діяльності установ Відділення у 2021 році», Загальні збори ВФТПМ НАН України відзначають, що у звітному році в інститутах Відділення набули подальшого розвитку дослідження з пріоритетних напрямів сучасного матеріалознавства, визначених Законом України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». Отримано ряд вагомих фундаментальних і прикладних результатів, спрямованих на прискорення наукового та технологічного розвитку України.

За відомчою тематикою НАН України інститути Відділення виконували дослідження за 163 темами бюджетної програми 1030 (122 фундаментальних та 41 прикладних), 65 з яких було завершено у минулому році, а також 20 фундаментальних і 5 прикладних тем за бюджетною програмою 1230. Крім того, виконувались та були успішно завершені 79 тем за цільовою програмою наукових досліджень ВФТПМ «Перспективні конструкційні та функціональні матеріали з тривалим терміном експлуатації, фундаментальні основи їх одержання, з'єднання та обробки» на 2017-2021 рр. Найважливіші наукові результати цих робіт відображені в звітах інститутів, заслуханих і обговорених на засіданнях Бюро Відділення, та у щорічному звіті Національної академії наук України за 2021 р. На основі проведених досліджень створено принципово нові конкурентоспроможні матеріали і технології їх отримання, з'єднання, обробки та діагностування.

За програмно-цільовою тематикою НАН України виконувалися проєкти цільових комплексних програм наукових досліджень, зокрема: «Науково-технічні проблеми моніторингу стану, оцінювання і подовження ресурсу конструкцій та споруд тривалої експлуатації» («РЕСУРС-3») – 45 проєктів, «Матеріали для медицини і медичної техніки та технології їх отримання і використання» – 11 проєктів, «Цільова науково-технічна програма оборонних досліджень НАН України» – 13 проєктів.

За конкурсною тематикою НАН України виконувалось 7 проєктів спільних робіт з фондами фундаментальних досліджень інших держав, 6 науково-технічних проєктів, 6 проєктів за програмою наукового приладобудування НАН України, 21 науково-дослідна робота молодих учених, серед яких 6 грантів НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених.

Результати наукових досліджень інститутів Відділення знайшли широке застосування в економіці України, а також країн далекого та близького зарубіжжя.

Протягом 2021 року захищено 18 докторських, 62 кандидатських дисертацій, а також 5 дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Продовжували видаватися 12 журналів інститутів Відділення. Видано 44 монографії, 8 підручників, опубліковано 1450 наукових статей, у тому числі 991 – у закордонних виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних. Зміцнювались міжнародні наукові зв'язки. В умовах карантинних обмежень було проведено 29 міжнародних конференцій, семінарів і шкіл з використанням засобів відеозв'язку.

Подано 93 заявки на об'єкти інтелектуальної власності. Отримано 90 рішень про видачу патентів України.

Протягом звітного року успішно функціонували 8 центрів колективного користування науковими приладами.

Інститути Відділення продовжували зміцнювати творчі зв'язки з вищими навчальними закладами України. Успішно працювали спільні кафедри та спільні науково-навчальні центри. Постійні науково-технічні зв'язки інститути Відділення підтримували з провідними вузами Києва, Харкова, Львова, Дніпра, Миколаєва, Чернівців, Івано-Франківська, Тернополя.

Проведено подальшу оптимізацію мережі державних госпрозрахункових підприємств при установах Відділення. Продовжено роботу по розробленню підходів та методик рейтингування установ, які були застосовані при розподілі бюджетного фінансування на 2022 р.

Загальні збори Відділення відзначають, що в той же час в роботі інститутів є ряд недоліків. Інститути недостатньо поповнюються молодими спеціалістами і мають їх відтік, набір до аспірантури невблаганно падає, не набула необхідного розвитку інноваційно-інвестиційна діяльність, частина інститутів ще має недостатній обсяг позабюджетних коштів. Попри проведеної роботи, і надалі ще потребує наведення порядку діяльність деяких госпрозрахункових підприємств Відділення.

В умовах широкомасштабної війни України з Російською Федерацією особливого значення набуває внесок розробок інститутів Відділення у зміцнення обороноздатності та безпеки держави, відновлення зруйнованої виробничої та цивільної, зокрема наукової інфраструктури.

Загальні збори Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України **постановляють:**

1. Звіт про діяльність Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України та Бюро Відділення у 2021 році прийняти до відома. Діяльність Відділення схвалити.
2. Основними напрямами наукової та науково-технічної діяльності інститутів Відділення і надалі вважати створення нових конструкційних, інструментальних та функціональних матеріалів із наперед заданими властивостями; розроблення науково-обґрунтованих методів їх отримання, з'єднання, обробки та діагностування; розвиток медичного матеріалознавства; розроблення перспективних матеріалів і технологій для потреб оборонної промисловості України, відновлення та інноваційного розвитку національної

енергетики, металургії та машинобудування, авіакосмічної техніки, транспорту та будівництва в повоєнний період.

3. Інститутам Відділення:
   - в умовах широкомасштабної агресії РФ проти України вжити заходів щодо максимального прискорення впровадження результатів оборонних досліджень у Збройних Силах України, на виробничих та ремонтних підприємствах ОПК;
   - за можливості організувати випуск оборонної продукції з використанням обладнання і персоналу інституту та відповідних госпрозрахункових підприємств Відділення;
   - активізувати участь у цільової науково-технічної програмі оборонних досліджень, державних програмах відновлення економіки України та її розвитку в повоєнний період;
   - здійснювати заходи з розширення міжнародного наукового і науково-технічного співробітництва, залучення підтримки з боку іноземних та міжнародних організацій: надання грантів на проведення досліджень для вчених, виділення коштів на утримання і відновлення наукової інфраструктури, благодійної та технічної наукової допомоги;
   - провести коригування робочих і тематичних планів за відомчою, програмно-цільовою та пошуковою тематиками, їх актуалізацію до умов сьогодення, забезпечити їх своєчасне виконання.
4. Основними завданнями науково-організаційної діяльності установ Відділення вважати збереження та омолодження кадрового потенціалу інститутів; відновлення та подальший розвиток наукової та виробничої бази установ, оптимізацію їх інфраструктури.
5. Інститутам Відділення:
   - створити максимально сприятливі умови для всіх співробітників у проведенні їхньої наукової та науково-технічної діяльності, виходячи із реалій воєнного стану;
   - спрямувати зусилля на максимальне залучення та закріплення в інститутах наукової молоді, підвищення ефективності підготовки аспірантів і докторантів, створення оптимальних умов для кар'єрного зростання молодих співробітників, вирішення їх нагальних соціально-побутових проблем.

Голова Загальних зборів
Відділення фізико-технічних
проблем матеріалознавства НАН України
академік НАН України — Ігор КРІВЦУН

Секретар Загальних зборів
Відділення фізико-технічних
проблем матеріалознавства НАН України
к.х.н. — Тетяна СИДОРЕНКО